

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
Київська державна академія декоративно-прикладного мистецтва і дизайну
імені Михайла Бойчука

Факультет декоративно-прикладного мистецтва
(назва факультету)
Кафедра монументального і станкового живопису
(назва кафедри)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної діяльності
_____ І.В. Петрова
(підпис) (ініціали, прізвище)
« 26 » _____ кв.тжк 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК 02.03 Іконографія та іконологія

(шифр і назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

(перший (бакалаврський)/другий (магістерський))

галузь знань 02 Культура і мистецтво

(шифр і назва)

освітня програма Монументальний та станковий живопис

(назва)

спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація

(шифр і назва)

тип дисципліни за вибором

(обов'язкова/за вибором)

мова викладання українська

(українська/англійська)

ПОГОДЖЕНО

Керівник групи забезпечення освітньо-професійної програми (для акредитованих ОПП та акредитованих спеціальностей)

АБО

Керівник проектної групи (для ліцензованих ОПП та ОПП, набір на які здійснюється вперше)

_____ О.А.Осадча
(підпис, ініціали, прізвище)

РЕКОМЕНДОВАНО

Протокол засідання кафедри
монументального і станкового живопису

(назва кафедри)

23.04.2024 _____ № 14

Завідувач кафедри

_____ К.В.Косьяненко
(підпис, ініціали, прізвище)

Робоча програма навчальної дисципліни «Іконографія та іконологія»
(назва навчальної дисципліни)

для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «Бакалавр» за спеціальністю
«023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація».
КДАДПМД ім. М. Бойчука. 23.04.2024. – 6 с.

Розробник(и): А.М. Дудченко, викладач кафедри монументального і станкового живопису _____

(вказати авторів: ПІБ, науковий ступінь, вчене звання, посада, кафедра, e-mail викладача)

Робочу програму перевірено

Декан факультету _



(підпис)

А.В. Дяченко

(ініціали, прізвище)

25.04.2024

Робоча програма розглянута та схвалена на засіданні науково-методичної ради факультету _____ декоративно-прикладного мистецтва
(назва факультету)

Протокол засідання НМР факультету 25.04.2024 № 8

Голова НМР факультету _



(підпис)

Р.І.Петрук

(ініціали, прізвище)

©Дудченко А.М., 2024 рік

© КДАДПМД ім. М.Бойчука, 2024 рік

1 **Опис навчальної дисципліни**

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3,0	Галузь знань <u>02 Мистецтво</u> (шифр і назва)	<u>вибіркова</u>	
Електронна адреса	Спеціальність (освітня програма): <u>023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація</u> ОПП Монументальний і станковий живопис	Рік підготовки:	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		2-й	
Загальна кількість годин – <u>90</u>		Семестр	
		3-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – <u>3</u> самостійної роботи студента – <u>3</u>	Освітній рівень: <u>бакалаврський</u> (перший (бакалаврський)/другий (магістерський))	Лекції	
		10 год.	
		Практичні, семінарські	
		35 год.	
		Самостійна робота	
		45 год.	
		Індивідуальні завдання: _____ год.	
Вид контролю: <i>Поточний, підсумковий</i>			
Форма контролю: Диф. залік			

2 Мета вивчення навчальної дисципліни¹

Метою вивчення навчальної дисципліни «Іконографія та іконологія» є формування у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких компетентностей:

- ЗК 5. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК 7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК 12. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

- СК 2. Здатність володіти основними класичними і сучасними категоріями та концепціями мистецтвознавчої науки.
- СК 6. Здатність інтерпретувати смисли та засоби їх втілення у мистецькому творі.
- СК 9. Здатність використовувати професійні знання у практичній та мистецтвознавчій діяльності.
- СК 11. Здатність проводити сучасне мистецтвознавче дослідження з використанням інформаційнокомунікаційних технологій.
- СК 12. Здатність презентувати художні твори та мистецтвознавчі дослідження у вітчизняному та міжнародному контекстах.

Програмні результати навчання, для формування яких використовується навчальна дисципліна:

- ПРН 5. Аналізувати та обробляти інформацію з різних джерел.
- ПРН 9. Застосовувати знання з історії мистецтв у професійній діяльності, впроваджувати український та зарубіжний мистецький досвід.
- ПРН 14. Трактувати формотворчі засоби образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства, комплексно визначати їхню функціональну та естетичну специфіку у комунікативному просторі.
- ПРН 15. Володіти фаховою термінологією, теорією і методикою образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва, реставрації мистецьких творів.
- ПРН 16. Розуміти вагому роль українських етномистецьких традицій у стильових рішеннях творів образотворчого, декоративного та сучасного візуального мистецтва.

¹ Для обов'язкових дисциплін у цьому пункті варто стисло зазначити місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Зокрема, тут наводяться визначені освітньою програмою компетентності та програмні результати навчання, для формування яких використовується ця навчальна дисципліна. Для вибіркових дисциплін наводяться коротке пояснення можливостей та переваг, які надає вивчення дисципліни, формулюються результати навчання та компетентності для конкретного модуля.

3 Передумови для вивчення дисципліни²

№ з/п	Навчальні дисципліни, вивчені раніше
1.	Вступ до мистецтвознавства
2	Термінологія мистецтвознавства
3	Історія мистецтва. Теорія мистецтва та аналіз творів
4	Протоісторія українського мистецтва
5	Історія мистецтва та архітектури Давньої Русі
6	Рисунок
7	Живопис

4 Очікувані результати навчання³

Внаслідок вивчення модуля навчальної дисципліни студент повинен бути здатним продемонструвати такі **результати навчання** (6-8 результатів навчання):

III семестр

1. Розуміти цілісність феномену сакрального мистецтва у різних культурах.
2. Володіти фаховою термінологією і методикою дослідження творів сакрального мистецтва.
3. Вміти застосовувати основні категорії і поняття дисципліни.
4. Аналізувати найважливіші джерела з світового мистецтва.
5. Вміння аналізувати іконографічні схеми і образно-символічну мову творів сакрального та світського мистецтва.
6. Розуміти автентичність українського сакрального мистецтва.
7. Вміти робити аналіз мистецького твору.
8. Знати основні відмінності іконографічного та іконологічного підходів у дослідженні витворів мистецтва.

² За винятком навчальних дисциплін 1 курсу 1 семестру

³ Подається деталізація програмних результатів навчання, визначених відповідною освітньою програмою, для кожного модуля (семестру).

Формулювання результатів навчання мають зазначати рівень їх сформованості, наприклад, через його достатність для вирішення певного класу завдань професійної діяльності та/або подальшого навчання за освітньою програмою.

5 Програма навчальної дисципліни

5.1 Тематичний план навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	інд.	с.р.		л	п	інд.	с.р.
1	2	3	4	6	7	8	9	10	12	13
Семестр III										
Тема 1. Поняття іконографія та іконологія		2								
Тема 2. Інтерпретація витвору мистецтва епохи Відродження.		2			15					
Тема 3. Твір мистецтва як характерний прояв культурно-історичної ситуації.		2								
Тема 4. Першообраз. Виникнення канону у християнському мистецтві.		2								
Тема 5. Книжкова мініатюра.			15		20					
Тема 6. Опис послідовності виконання ікони. Дослідження іконографії написаної ікони.		2	20		10					
Усього годин	90	10	35		45					
Вид контролю: (диф. залік)										
Семестр ____										
Усього годин										
Вид контролю: (залік, екзамен....)										

5.2 Теми лекцій

III семестр

№ з/п	Назва теми, її анотація ⁴	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 1. Поняття іконографія та іконологія Провідні дослідники. Ідеї Аби Вайбурга. Ервін Пановські. Методи дослідження мистецтва. []; [] ⁵	2	
2	Тема 2. Інтерпретація витвору мистецтва епохи Відродження. Семантика, синтаксис, прагматика.	2	
3	Тема 3. Твір мистецтва як характерний прояв культурно-історичної ситуації. Дослідження видатних творів мистецтва.	2	
4	Тема 4. Першообраз. Виникнення канону у християнському мистецтві. Історія виникнення провідних образів в християнстві.	2	
5	Тема 6. Опис послідовності виконання ікони. Дослідження іконографії написаної ікони.	2	
Усього годин за III семестр		10	

5.4 Теми практичних занять

III семестр

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Тема 5. Книжкова мініатюра. Копія мініатюри з Євангеліє. Папір, акварель, гуаш, формат А-3.	15	
2	Тема 6. Опис послідовності виконання ікони. Дослідження іконографії написаної ікони. Фрагмент ікони 12 ст. (Візантія). Папір, акварель, гуаш. Формат А-3.	20	
...			
Усього годин за III семестр		35	

⁴ Анотація практично представляє собою перелік питань, що розглядаються на лекції.

⁵ Рекомендується давати посилання на 2–3 найбільш популярних і доступних для студентів джерела.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин		Вид контролю
		ДФН	ЗФН	
1	Тема 2. Інтерпретація витвору мистецтва епохи Відродження. Реферат за обраною темою.	15		
2	Тема 5. Книжкова мініатюра. Самостійна робота над копією мініатюри з Євангеліє. Папір, акварель, гуаш, формат А-3.	20		
3	Тема 6. Опис послідовності виконання ікони. Дослідження іконографії написаної ікони. Самостійна робота над фрагментом ікони 12 ст. (Візантія). Папір, акварель, гуаш. Формат А-3.	10		
Усього годин за III семестр		45		

6 Засоби діагностики результатів навчання та методи їх демонстрування⁷

Під час викладання курсу використовуються наступні засоби діагностики результатів навчання, зокрема, методи їх демонстрування:

- демонстрація творчих робіт;
- аналітичні звіти, реферати, есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

7 Форми поточного та підсумкового контролю

Умовний приклад

Форми контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Перевірка виконання практичних завдань	2 x 30 балів = 60 балів	
Презентація та захист індивідуальних	40 балів	

⁶ Самостійна робота включає години: підготовки до аудиторних занять (лекцій, практичних); опрацювання розділів програми, які не викладаються на лекціях; розрахункових (розрахунково-графічних) робіт; індивідуального науково-дослідного завдання; підготовки до контрольних заходів, їх складання студентами заочної форми навчання.

⁷ Містить методи контролю результатів навчання студентів у процесі поточного та семестрового контролів.

(дослідницько-аналітичних) робіт		
Всього		100

8 Критерії оцінювання результатів навчання

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни;

Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

Реферат за обраною темою.

Теми рефератів:

1. Проторенесанс. Фрески Джотто ді Бондоне, Мазаччо.
2. Перспектива у творах Андреа Мантенія та П'єро дела Франческа.
3. Фра Анжеліко. Фрески монастиря Сан Марко.
4. Високе Відродження. Мікелянджело, Леонардо да Вінчі, Рафаель.
5. Північне відродження. Альбрехт Дюрер, Ганс Гольбейн.

Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Формою семестрового контролю є диференційований залік.

Критерії оцінювання семестрових заліків. Оцінку «зараховано» отримує здобувач вищої освіти, який виявив: знання навчального матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої діяльності за фахом; уміння виконувати теоретичні та практичні завдання, передбачені навчальною програмою. Допускається наявність помилок під час відповіді або виконання навчальних завдань за умови їх усунення здобувачем. Оцінку «не зараховано» отримує здобувач вищої освіти, який під час відповіді або виконання теоретичних і практичних завдань, передбачених навчальною програмою, допускає принципові помилки, що унеможлиблює його подальше навчання та майбутню діяльність за фахом без повторного доопрацювання та перескладання навчальної дисципліни.

8.1 Розподіл балів, які отримують студенти

Приклад заліку

Розподіл балів за 100-бальною шкалою	
Поточний контроль (ПК)	
Форми поточного контролю змістових модулів	Максимальні бали за виконані завдання
Тема 2. Інтерпретація витвору мистецтва епохи Відродження.	30
Тема 5. Книжкова мініатюра.	35
Тема 6. Опис послідовності виконання ікони. Дослідження іконографії написаної ікони.	35
Разом за семестр вивчення дисципліни	100

T1, T2 ... T7 – теми занять.

8.2 Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9 Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Персональний комп'ютер, доступ до мережі інтернет, фотоапарат, скетчбук, папір, акварель, гуаш.

Інструменти та обладнання з методичного фонду кафедри МДСМ та викладача.

10 Рекомендовані джерела інформації

10.1 Основна література⁸

1. Аверінцев С. С. Софія-логос: словник. Київ : Дух і літера, 2004. 636 с.
2. Академічне релігієзнавство: підручник / за наук. ред. А. М. Колодного. Київ, 2000.
3. Креховецький Я. Богослов'я та духовність ікони. 2-е вид., доп. Львів : Свічадо, 2002. 182 с.
4. Лепакін В. Ікона та іконічність [пер. з рос. Т. Тимо]. Львів : Свічадо, 2001. 287 с.
5. Овсійчук В. А. Українське мистецтво XIV – першої половини XVII століття: нариси з історії українського мистецтва. Київ : Мистецтво, 1985. 168 с.
6. Овсійчук В. А. Українське мистецтво другої половини XVI першої половини XVII ст. Архітектура. Скульптура. Живопис. Київ : Наукова думка, 1985. 184 с.
7. Словник українського сакрального мистецтва / М. Станкевич, С. Боньковська, Р. Василик та ін. ; за наук. ред. М. Станкевича. Львів : Афіша, 2006. 288 с.
8. Степовик Д. В. Історія української ікони X – XX століть. 2-е вид., стереотип. Київ : Либідь, 2004. 440 с.
9. Степовик Д. В. Українська ікона. Іконотворчий досвід діаспори. Київ : Балтія Друк, 2003. 160 с.
10. Степовик Д. В. Мистецтво ікони: Рим, Візантія, України. Київ : Наук. думка, 2008. 466 с.
11. Український іконопис XII – XIX ст.: альбом/ автор проєкту Анатолій Мельник. Хмельницький : Приватна фірма «Галерея 2», 2005. 256 с.
12. Филипович Л. Етнологія релігії. Київ, 2000.
13. Яковлев Є. Г. Мистецтво і світові релігії. Київ : Вища школа, 1989. 221 с.
14. Логвін Г. Н. Софія Київська. Київ : Мистецтво, 1971.
15. Осадча О. А. Візантійські традиції в іконописі: богословської-символічні та формотворчі аспекти: монографія. Вінниця : ТОВ «Твори», 2023.
16. Абрамович С. Д. Церковне мистецтво: навчальний посібник. Київ : Кондор, 2005.
17. Ervin Panofski. Studies In Iconology. Humanistic Themes In The Art Of The Renaissance. Routledg, 2018.

10.2 Допоміжна література

1. Брайчевський М. Ю. Утвердження християнства на Русі. Київ, 1988.
2. Вайнтруб І. В. Священні лики цивілізацій. Київ, 2001.
3. Горський В. С. Святі Київської Русі. Київ, 1993.

⁸ Зазначається до десяти джерел, які є найбільш важливими для/при опануванні цієї теми.

4. Демчук Р. Храм Софії у символічному просторі Русі-України. Київ : Києво-Могилянська академія, 2008. 164 с.: іл.
5. Ісаєвич Я. Д. Україна давня і нова: народ, релігія, культура. Львів, 1996.
6. Кристопчук М. Синтез технік монументального мистецтва в храмовій архітектурі. Львів, 2002.
7. Моця О., Ричка В. Київська Русь: від язичництва до християнства. Київ, 1996.
8. Осадча О. А. Структурно-просторова схема Дерева Життя у топографічній іконічності міста-храму-ікони-людини. Українська академія мистецтва: зб. дослідницьких та науково-методичних праць. Київ, 2018. Вип. 2.
9. Островерха М. Мантенія. Дзвон, 1931.
10. Павлов С. В., Мезенцев К. В., Любіцева О. О. Географія релігій: навч. посіб. Київ, 1999.
11. Попович М. Культура: ілюстрована енциклопедія України. Київ, 2009.
12. Попович М. Нариси історії культури України. Київ, 1998.
13. Світова художня культура: від первісного суспільства до початку середньовіччя: навч. посіб. / О. П. Шолокова та ін. Київ, 2004.
14. Українська культура в європейському контексті / за ред. Ю. Богуцького. Київ, 2007.
15. Уманцев Ф. Мистецтво давньої України. Київ, 2002.
16. Художня культура світу. Європейський культурний регіон. Київ, 2007.

10.3 Інформаційні ресурси

Л И С Т**узгодження робочої навчальної програми**з дисципліни _____,
(назва навчальної дисципліни)

складеної відповідно до освітньо-професійної програми

підготовки _____ за напрямом/спеціальністю _____,
(бакалаврів/магістрів) (шифр та назва напрямку/спеціальності)

розробленої

(вказати посади, наукові ступені та/або вчені (почесні) звання авторів, їхні ПІБ)

	Прізвище, ім'я, по батькові завідувача	Підпис	Дата та № протоколу засідання кафедри
Кафедра, за якою закріплена дисципліна – _____ (назва кафедри)			
Випускова кафедра – _____ (назва кафедри)			

Зміни та доповнення до робочої програми навчальної дисципліни

*Наприклад, внесено зміни до переліку основної літератури
Наприклад, змінено кількість годин на практичні заняття*

№ з/п	Зміст внесених змін (доповнень)	Дата та номер протоколу засідання кафедри	Примітки
1	Внесено зміни до переліку основної літератури		
2	Змінено кількість годин на практичні заняття		

12 Рекомендовані джерела інформації

12.1 Основна література

- 1 ...
- 2 ...

6.3 Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		ДФН	ЗФН
1	Назва теми заняття, посилання на методичне забезпечення, літературні джерела		
2			
...			
Усього годин за _____ семестр			

Результати перегляду робочої програми навчальної дисципліни

« _____ »

Робоча програма перезатверджена на 20__/20__ навчальний рік (без змін)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання НМР
КДАДПМД ім. М. Бойчука
_____. ____ 20__ № ____

Голова НМР

(підпис, ініціали, прізвище)

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

(назва кафедри)

_____. ____ 20__ № ____
Завідувач кафедри

(підпис, ініціали, прізвище)

Робоча програма перезатверджена на 20__/20__ навчальний рік (зі змінами згідно з додатком _____)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання НМР
КДАДПМД ім. М. Бойчука
_____. ____ 20__ № ____

Голова НМР

(підпис, ініціали, прізвище)

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

(назва кафедри)

_____. ____ 20__ № ____
Завідувач кафедри

(підпис, ініціали, прізвище)

Робоча програма перезатверджена на 20__/20__ навчальний рік (зі змінами згідно з додатком _____)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Протокол засідання НМР
КДАДПМД ім. М. Бойчука
_____. ____ 20__ № ____

Голова НМР

(підпис, ініціали, прізвище)

УХВАЛЕНО

Протокол засідання кафедри

(назва кафедри)

_____. ____ 20__ № ____
Завідувач кафедри

(підпис, ініціали, прізвище)

Додаток Д
Голові Науково-методичної ради,
проректорові з навчально-методичної
та виховної роботи
Савиній Л.М.

ПОДАННЯ

Прошу включити до порядку денного наступного засідання Науково-методичної ради питання про затвердження таких робочих програм навчальних дисциплін, розроблених кафедрою _____ :

1) з дисципліни _____
(__ кредити), перший (**бакалаврський**) рівень вищої освіти, для студентів галузі знань _____, спеціальності _____
_____, спеціалізації _____;

2) з дисципліни _____
(__ кредити), другий (**магістерський**) рівень вищої освіти, для студентів галузі знань _____, спеціальності _____
_____, спеціалізації _____.

Завідувач кафедри _____

«__» _____ 20__ р.